

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Avrel. Avgvstini Confessionvm Libri X

Augustinus, Aurelius

Coloniae, 1646

Cap. XIII. Accusat inordinatum poëticorum figmentorum amorem,
utiliorumque artium neglectum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10120

ad quod cogitur, is male non facit. Ita Susanna etsi motu mortis fluctuaret carne, mente tamen firmiter & sancte conclusit: *Melius esse sibi absque opere incidere in manus hominum, quam peccare in conspectu Domini.* Immo raro quis tam perfectus est, ut in actibus virtutum difficilioribus non sit invitus secundum quid, nec propter luctam carnis & spiritus, motum operi suo contrarium sentiat.

Vasq.
1. 2. d.
27. c. 1.
n. 6.
Daniel.
12. 23.

V S V S.

1. Quisque agat Deo gratias, quod etsi invitus à parentibus & magistris compulsus sit ad discendas bonas literas, quarum fructum adulti experimur, adolescentes non intelligimus, & sæpe tanto minus, quanto magis non ex errore malæ intentionis, sed studio divinæ gloriæ ad bona nostrum compellimur.
2. Studium mortificationis merito in nobis accendi debet, hoc certissimo S. D. principio. *Iussisti Domine, & ita est, ut pœna sua sibi sit omnis inordinatus animus.* Qui affectibus pravus obsequitur, tum ipsa illorum vehementia ac inordinatione, tum consequente conscientiae remorsu torquetur; qua pœna justus Deus peccantes merito in hac vita punit, quia ordinatæ caritatis, & virtutis ac bonæ conscientiae gaudium spernunt.

CAP. XIII.

Accusat inordinatum poëticorum figmentorum amorem, utiliorumque artium neglectum.

1. **Q**uid autem erat causæ, cur græcas literas oderam, quibus puerulus imbuebar, ne nunc quidem mihi satis exploratum est. Adamaveram enim latinas, non quas primi magistri, sed quas docent, qui Grammatici vocantur. Nam illas primas, ubi legere & scribere & numerare discitur,

Psal. 77.
39.

non minus onerosas poenalesque habebam
quam omnes græcas. Vnde tamen & hoc
nisi de peccato & vanitate vitæ? *quia car-*
eram, a & spiritus ambulans & non revertens. Nam
utique meliores, quia certiores erant pri-
mæ illæ literæ (quibus fiebat in me, & fi-
ctum est, & habeo illud: ut & legam, si qui-
scriptum invenio: & scribam ipse, si quid ve-
lo) quam illæ, quibus tenere cogebam. *Æne-*
nescio cuius errores, oblitus errorum meo-
rum; & plorare Didonem mortuam, qui
se occidit ob amorem; cum interea me ip-
sum in his à te morientem, Deus vita me
ficcis oculis ferrem miserimus. Quid enim
miserius misero, non miserante seipsum
& flente Didonis mortem, quæ fiebat amando
Æneam: non flente autem mortem si-
am, quæ fiebat non amando te?

Psal. 34.
21.
Iac. 4. 4.Virgil.
Æneid. 6.

2. Deus limen cordis mei, & *b* panis ori-
intus animæ meæ; & *c* virtus maritans me-
tem meam & sinum cogitationis meæ, non
te amabam; & *d* fornicabar abs te; & fo-
nicanti sonabat undique, *euge, euge.* *Ami-*
tia enim hujus mundi, fornicatio est abs te. *E-*
euge, euge dicitur, ut pudeat, si non ita homo
sit. Et hæc non flebam, sed flebam Didonem
extinctam, ferroque extrema secutam, sequens ip-
se extrema condita tua, relicto te; & ter-
rens in terram; & si prohiberer ea legere
dolerem, quia non legerem, quod dolerem
Talis dementia, honestiores & uberiores
literæ putabantur, quam illæ quibus legere
& scribere didici.

3. Sed nunc in animam meam Deus
meus clamet, & veritas tua dicat mihi: non
est ita, non est ita, melior est prorsus do-

Stria

Strina illa prior. Nam ecce paratior sum
oblivisci errores Æneæ, atque omnia ejus-
modi, quam scribere & legere. At enim
e vela pendent liminibus grammaticarum
scholarum; sed non illa magis honorem se-
creti, quam tegumentum erroris signifi-
cant. Non clament adversum me, quos jam
non timeo, dum confiteor tibi, quæ vult
anima mea, Deus meus: & acquiesco in re-
prehensione malarum viarum mearum, ut
diligam bonas vias tuas. Non clament ad-
versum me venditores grammaticæ, vel em-
ptores; quia si proponam eis interrogans,
utrum verum sit, quod Æneam aliquando
Carthaginem venisse Poëta dicit? indoctio-
res se nescire respondebunt, doctiores au-
tem etiam negabunt verum esse.

4. At si quæram, quibus literis scribatur
Æneæ nomen, omnes mihi, qui hæc didi-
cerunt, verum respondebunt: secundum
id pactum & placitum, quo inter se homi-
nes ista signa firmarunt. Item, si quæram,
quid horum majore vitæ hujus incommo-
do quisque obliviscatur, legere & scribe-
re, an poëtica illa figmenta? quis non vi-
deat, quid responsurus sit, qui non est pe-
nitus oblitus sui? Peccabam ergo puer, cum
illa inania istis utilioribus amore præpone-
bam; vel potius ista oderam, illa amabam.
Iam vero unum & unum duo, duo & duo
quatuor, odiosa cantio mihi erat; & dulcis-
simum spectaculum vanitatis, equus ligneus
plenus armatis; & Troiæ incendium, atque
ipsius umbra Creiſſæ.

Virgil. 2.
Æneid.

N O T Æ.

- a *Spiritus ambulans, & non revertens*) id est vitam habens mortalem, quæ continuo progreditur à pueritia ad juventutem, & non revertitur ad pueritiam, progreditur à juventute ad senectutem, & non revertitur ad juventutem; sed brevi compendio tendit ad mortem, à qua non revertitur ad vitam.
- b *Panis oris intus anima mea*) cibus animæ Deus est cognitus & amatus, os animæ consideratio & meditatio, per quam divinas illustrationes recipimus.
- c *Virtus maritans mentem meam*) fœcundat Deus animam humanam, ei se per gratiam instans sponsi copulando, unde sequuntur virtutum partus.
- d *Fornicabar abs te*) id est deserto amore tuo quæ es sponsus unicus animæ meæ, adhæsi per inordinatum affectum creaturis, velut meretricibus. S. Iac. cap. 4. v. 4. ait, *amicitiam hujus mundi inimicam esse Dei*. S. Augustinus vero appellat *fornicationem*, nam ideo amicitia mundi est inimica Dei, quia est illicita conversio ad amorem creaturarum, deserto amore creatoris, adeoque spiritalis fornicatio. Vnde S. Iacobus amicos mundi vocat *adulteros*.
- e *Vela pendent liminibus*) ornatus credo gratiæ & secreti, ut ipse S. D. significat, ad excludendos prætereuntium & curiosorum oculos, forte etiam quietis, ad arcendos magis clamores & strepitus.

V S V S.

1. Iterum ob oculos ponitur nostræ naturæ corruptio, quæ desertis utilioribus, ad minus utilia rapitur. Ita S. D. ad fabulas promptior erat, quam literas magis necessarias, & Arithmeticas, quam designat per illa verba: *unum & unum, duo & duo odiosa cunctio mihi erat.*
2. Fabulis non esse multum operæ impendendum insinuat S. D. sufficit tantum scire, quantum opus est ad autores meliores intelligendos. Multum in iis tritari, & nugis gentilium poetarum libros, versus, conciones, colloquia, scholæ

implere, est tempus male perdere, & meliora negligere.

3. Tum hoc tum aliis locis egregie ostendit S. D. quomodo ex profanis literis spirituales fructus colligere possimus. Quam salubriter ab erroribus Æneæ transit ad errores suos, à morte Didonis ad mortem animæ suæ, & inordinatum creaturarum amorem! quam egregie l. 5. de civitate Dei c. 18 ex historiis illustrium Romanorum Christianos adhortatur ad fugam jactantiæ? Discant hinc Magistri similia sibi & discipulis suis ex profanis studiis decerpere, eosque ad eadem suâ sponte cogitanda assuefacere, sic ipsi utilius docebunt, & discipuli rectius discent.

CAP. XIV.

Græcos Poetas se aversatam ob linguæ peregrinæ difficultatem.

1. **C**Ur ergo græcam etiam Grammaticam oderam talia cantantem? Nam & Homerus peritus texere tales fabellas, & dulcissime vanus est: mihi tamen amarus erat puero. Credo etiam græcis pueris Virgilius sit, cum eum sic discere coguntur, ut ego illum; videlicet difficulter. Difficultas omnino ediscendæ peregrinæ linguæ, quasi felle aspergebat omnes suavitates græcas fabulosarum narrationum. Nulla enim verba illa noveram: & sævis terroribus ac pœnis, ut nossem, instabatur mihi vehementer. Nam & latina aliquando (infans utique) nulla noveram; & tamen advertendo didici, sine ullo metu atque cruciatu, inter etiam blandimenta nutricum, & joca arriudentium, & lætities alludentium.

2. Didici vero illa sine pœnali onere urgentium, cum me urgeret cor meum ad pa-